

EN RAPPORT FRÅN MEDLINGSINSTITUTET

Löneutvecklingen i Sverige

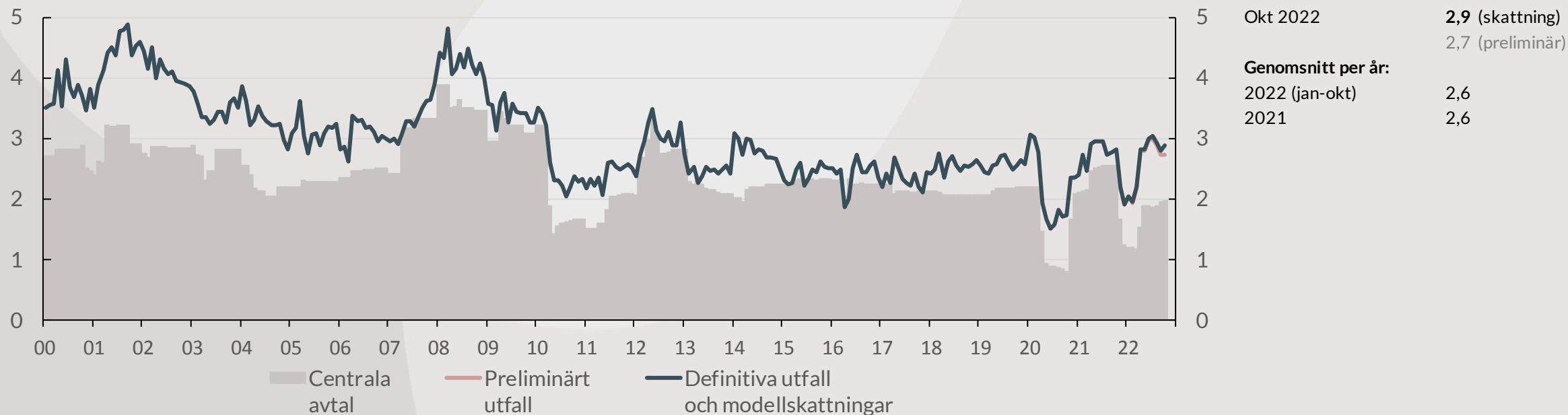
till och med oktober 2022

Löneutvecklingen i Sverige t.o.m. oktober 2022

- Lönerna väntas ha ökat med **2,9 procent** i oktober 2022 jämfört med i oktober 2021. Sedan de lokala lönerrevisionerna i april och maj har löneökningstakten uppgått till i genomsnitt 2,9 procent.
- De centralt avtalade lönerna i hela ekonomin bedömdes ha ökat med **2 procent** i årstakt i oktober. Det innebär en skillnad på 0,9 procentenheter mellan faktiska och avtalade löner under samma månad.
- I genomsnitt har dock lönerna från januari och framåt hittills i år ökat med i genomsnitt **2,6 procent**, vilket även var löneökningstakten under 2021.
- Den genomsnittliga reallönen per arbetad timme minskade med **6,4 procent** jämfört med förra året. Beaktas effekterna från boränteförändringar minskade den genomsnittliga reallönen per timme med **8 procent**.

Löner i hela ekonomin

Årlig procentuell förändring

Källa: Medlingsinstitutet.

Löner och avtal

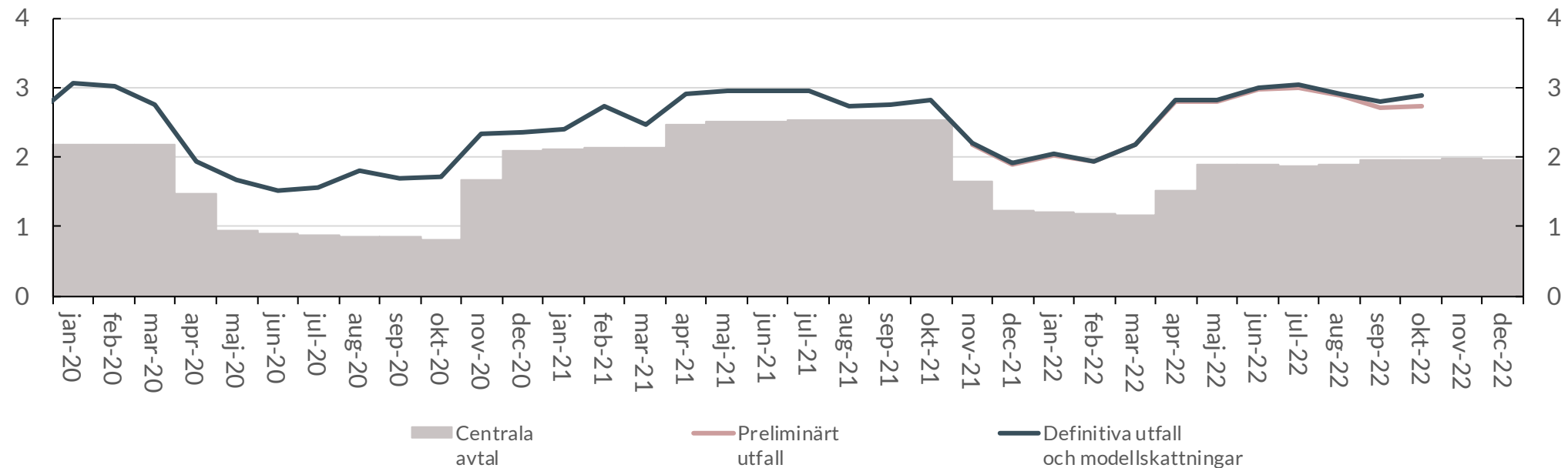
Lönerna i Sverige ökade med **2,7 procent** i oktober enligt preliminära siffror. De väntas ha ökat med **2,9 procent** när siffrorna blir definitiva (se diagram 1 och appendix 1).

De centralt avtalade lönerna i hela ekonomin bedöms samtidigt öka med ca 2 procent i årstakt under de återstående månaderna fram till och med mars 2023 (se diagram 1).

Lönerna har ökat stabilt med i genomsnitt 2,9 procent i årstakt från och med april. Det var den första månaden på länge som kollektivavtalade löner revisioner genomfördes. Nya lokala revisioner som påverkar en majoritet anställdas löner sker då ny avtalsperiod påbörjas först nästa vår. Men den genomsnittliga löneökningstakten i ekonomin kan fortfarande påverkas av bland annat personalomsättning.

Diagram 1. Löner i hela ekonomin

Årlig procentuell ändring

Källa: Medlingsinstitutet

Lönerna de senaste tre åren

Hittills har den genomsnittliga löneökningen varit **2,6 procent** både för månaderna januari till och med oktober 2022 och för helåret 2021. År 2020 ökade däremot lönerna med endast 2,1 procent. Sedan det förra avtalet inom industrin gick ut (mars 2020) har lönerna därmed ökat med i genomsnitt **2,4 procent** per år, vilket är marginellt lägre än den genomsnittliga ökningstakten på 2,5 procent per år under perioden 2013-mars 2020.

Nuvarande avtal inom industrin löper till mars 2023

Industrins kostnadsmärke avser hur mycket de totala arbetskostnaderna ska öka under en viss period och har sedan 1997 varit normerande på svensk arbetsmarknad. Avtalsvärdet för den innevarande avtalsperioden uppgår till 5,4 procent under 29 månader. I genomsnitt motsvarar det 2,2 procent i årlig procentuell ökningstakt för en given månad under perioden. I det totala avtalsvärdet ingår annat än lön som varken ingår i statistiken över centralt avtalade löneökningar eller faktiska löneökningar. Det aktuella avtalet gäller från november 2022 och löper ut i mars 2023 (se **appendix 3**).

Restpost / "löneglidning"

Restposten, det vill säga skillnaden mellan faktiska och avtalade löner (ofta kallad "löneglidning") väntas uppgå till **0,9 procentenheter** i oktober när siffrorna blir definitiva (se **diagram 2**). Hittills i år har restposten uppgått till i genomsnitt 1 procentenhet.

Senast en restpost på 1 procentenhet eller mer kunde noteras ihållande var under 2000-talets inledande år (se diagram 2).

Det är framförallt löneökningarna i privat sektor som bidrar mest till den totala skillnaden mellan faktiska och avtalade löneökningar i hela ekonomin.

Diagram 2. Faktiska - avtalade löneökningar

Procentenheter

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2021 - oktober 2021 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden november 2021 - okt 2022.

Källa: Medlingsinstitutet.

Lön efter sektor

De avtalade löneökningarna har uppvisat högre kortsiktig variation i privat än i offentlig sektor de senaste åren, vilket stundtals har lett till olikartad utveckling (se **diagram 3**). Hittills i år samt i fjol var den genomsnittliga löneökningstakten högre i privat än i offentlig sektor, medan det omvända gällde fram till och med 2020 (se **tabell 1**).

Tabell 1. Löner efter sektor

Årlig procentuell förändring, genomsnitt per år

	Definitiva och skattade utfall		Definitiva och preliminära utfall	
	2021	2022 (jan-okt)	2021	2022 (jan-okt)
Hela ekonomin	2,6	2,6	2,6	2,6
Privat sektor	2,8	2,8	2,8	2,8
Arbetare	2,4	2,4	2,4	2,3
Tjänstemän	3,0	3,1	3,0	3,1
Offentlig sektor	2,4	2,2	2,4	2,1
Kommuner	2,6	2,0	2,6	2,0
Regioner	2,5	2,5	2,5	2,4
Staten	1,7	2,4	1,7	2,2

Anmärkning: Tabellen baseras på definitiva utfall januari 2021 - oktober 2021 och preliminära utfall respektive modellskattningar för perioden november 2021 - okt 2022.

Källa: Medlingsinstitutet.

I privat sektor har genomsnittslönen bland tjänstemän ökat snabbare än bland arbetare de senaste åren (se **tabell 1**). Men i oktober väntas lönerna ha ökat med **3,2 procent** bland såväl arbetare som tjänstemän när statistiken blir definitiv. Även genomsnittet för de senaste fem månadsutfallen uppgår till 3,2 procent för respektive grupp.

Diagram 3. Löner i privat och offentlig sektor

Årlig procentuell förändring

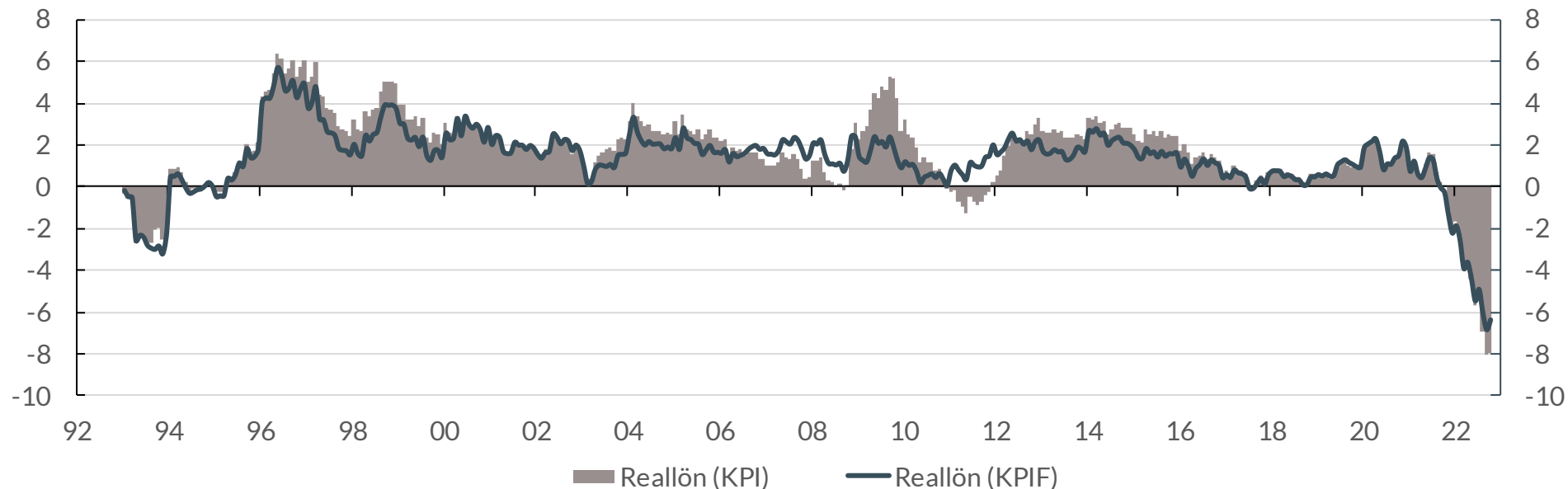

Reallöneförändringar

Samtidigt som lönerna ökade med **2,9 procent** i oktober jämfört med oktober förra året steg konsumentprisindex med fast ränta (KPIF) med **9,3 procent** (se **diagram 4**). Det innebar en reallöneminskning med **6,4 procent**. Reallönernas utveckling beräknat med totala konsumentprisindex inklusive effekter av ändrade boräntekostnader (KPI) innebar en reallöneminskning med **8 procent**.

Hittills i år, det vill säga månaderna januari – oktober, har reallönerna (mätt med KPIF) i genomsnitt minskat med **4,6 procent** jämfört med motsvarande månader förra året (se **tabell A2 i appendix**).

Diagram 4. Reallöner
Årlig procentuell förändring

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2021 - oktober 2021 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden november 2021 - okt 2022.
Källa: Medlingsinstitutet.

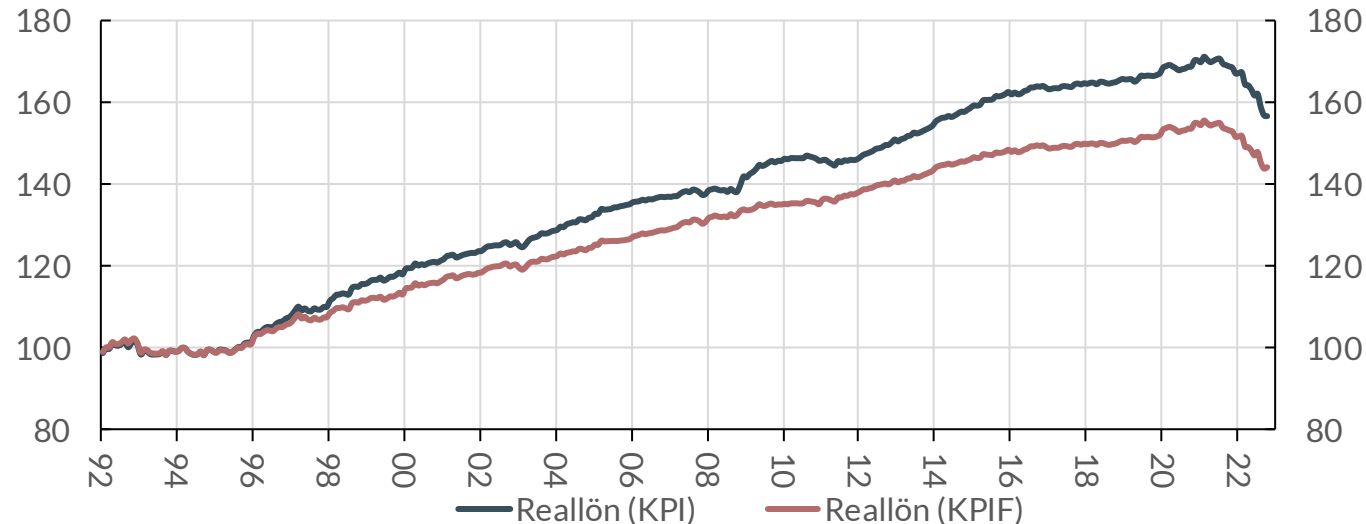
Reallönens nivå

Jämfört med 1995 hade reallönen per arbetad timme ökat med som mest ca 70 procent under 2021, beräknat med konsumentprisindex inklusive räntekostnader (KPI). Exkluderas effekterna av hushållens räntekostnadsutveckling (KPIF), hade reallönen ökat med som mest ca 55 procent mellan 1995 och 2021 (se **diagram 5**).

I och med de senaste löne- och inflationsutfallen har dock den genomsnittliga reallönen per timme backat tillbaka till nivåer som senast noterades under inledningen av **2014**.

Diagram 5. Reallöner

Index, 1995 = 100

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2021 - oktober 2021 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden november 2021 - okt 2022. Säsongsrensade värden.

Källa: Medlingsinstitutet och SCB.

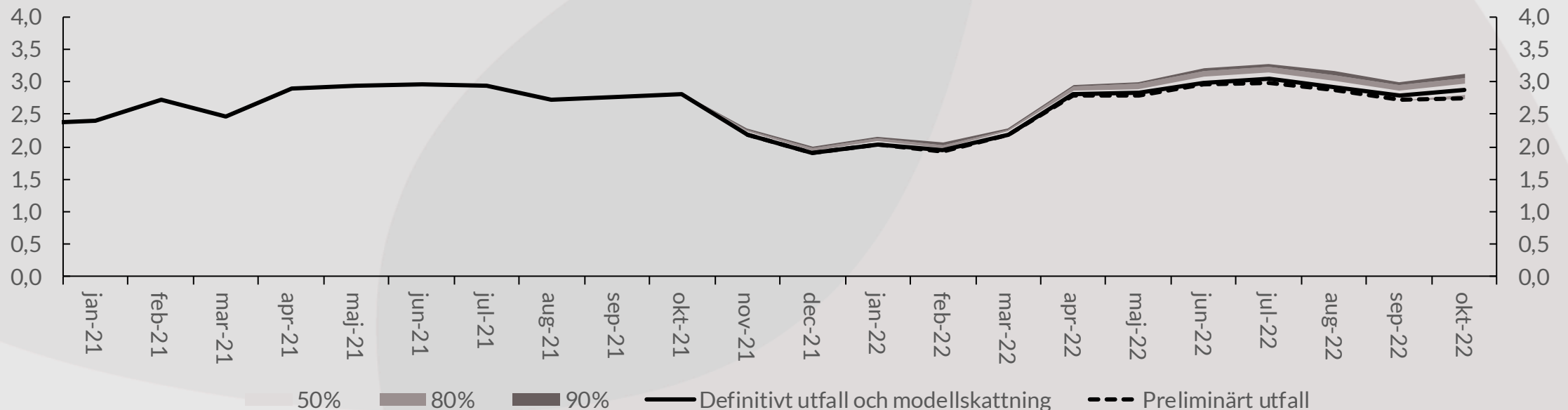
Appendix 1: skattning av retroaktiv lön

Vid varje nytt månadsutfall uppskattar Medlingsinstitutet med hjälp av statistiska metoder vilken definitiv löneökningstakt som de preliminära utfallen indikerar. I **diagram A1** visas osäkerhetsband tillsammans med de senaste utfallen som fortfarande är preliminära.

Osäkerhetsbanden utgör intervall inom vilka den definitiva löneökningstakten väntas hamna med en viss sannolikhet. Med 90 procent sannolikhet väntas löneökningstakten i oktober 2022 hamna inom intervallet **2,60 – 2,82 procent**.

Diagram A1. Löner i hela ekonomin, modellprognos och osäkerhetsband

Årlig procentuell förändring

Anmärkning: för en mer detaljerad beskrivning av den statistiska metoden och de senaste skattningarna, se analysunderlag på www.mi.se

Källa: Medlingsinstitutet

Appendix 2: tabeller

Tabell A1. Avtalsperioder och centralt avtalade kostnadsökningar inom industrin

Antal månader och procent

Startår	Löptid, industrins avtal	Antal månader	Industrins avtalade kostnadsökningar för hela perioden	Industrins kostnadsökningar omräknat i årstakt
1998	jan 1998 - jan 2001	37	8,7	2,8
2001	feb 2001 - mar 2004	38	8,5	2,7
2004	apr 2004 - mar 2007	36	7,3	2,4
2007	apr 2007 - mar 2010	36	10,2	3,4
2010	apr 2010 - jan 2012	22	3,2	1,7
2012	feb 2012 - mar 2013	14	3,0	2,6
2013	apr 2013 - mar 2016	36	6,8	2,3
2016	apr 2016 - mar 2017	12	2,2	2,2
2017	apr 2017 - mar 2020	36	6,5	2,2
2020	apr 2020 - okt 2020	7	-	-
2020	nov 2020 - mar 2023	29	5,4	2,2

Anmärkning: Kostnadsökningarna för avtalsperioderna som helhet är okedjade värden, vilken innebär att ränta-på-ränta effekterna av de årsvisa höjningarna inte är inkluderade.

Källa: Medlingsinstitutet.

Tabell A2. Löner, inflation och reallöner under året

Årlig procentuell förändring

	Lön	Inflation (KPIF)	Reallön (KPIF)	Inflation (KPI)	Reallön (KPI)
2022-01	2,0	3,9	-1,9	3,7	-1,7
2022-02	1,9	4,5	-2,5	4,3	-2,3
2022-03	2,2	6,1	-3,9	6,0	-3,8
2022-04	2,8	6,4	-3,6	6,4	-3,5
2022-05	2,8	7,2	-4,4	7,3	-4,4
2022-06	3,0	8,5	-5,5	8,7	-5,7
2022-07	3,0	8,0	-4,9	8,5	-5,4
2022-08	2,9	9,0	-6,1	9,8	-6,9
2022-09	2,8	9,7	-6,9	10,8	-8,0
2022-10	2,9	9,3	-6,4	10,9	-8,0

Anmärkning: baseras på definitiva löneutfall januari 2021 - oktober 2021 och preliminära löneutfall respektive modellskattningar för perioden november 2021 - oktober 2022.

Källa: Medlingsinstitutet.

Appendix 3: om avtalsstatistiken

I den officiella lönestatistiken samlas enbart faktiska löner in. Statistiken för centralt avtalade löneökningar framställs separat genom sammanvägningar av uppgifter från representativa kollektivavtal.

Det finns alltid en osäkerhet om statistiken över centrala löner är representativ för hela löntagarkollektivet, eftersom uppgifter om kollektivavtal inte samlas in i den officiella lönestatistiken. De månadsvisa siffror som avser de centrala avtalens löneökningstakter har dock varit behäftade med förhöjd osäkerhet under hela perioden april 2020 – april 2022.

Det beror på att det är särskilt svårt att mäta effekterna av att lönerevisionstidpunkterna stuvades om under pandemin. Det gäller framförallt anställda som antingen saknar kollektivavtal, eller vars löner regleras via kollektivavtal utan angivna lönenivåer eller löneökningstakter (så kallade "sifferlösa avtal").

I den sammanvägda statistiken över centralt avtalade löner antas avtalade löneökningar för sådana anställda följa det aktuella industrimärket. Sådana antaganden bygger dock på att det finns ett industrimärke som fått genomslag i de flesta branscher. Detta har inte varit fallet under perioden april 2020 – april 2022 och har lett till både över- och underskattningar av restposten ("löneglidningen") för enskilda månader. Under hela den aktuella perioden sammantaget har sådana fel tagit ut varandra.

Den månadsvisa avtalsstatistiken över centralt avtalade löneökningar är justerad för tjänstemän totalt i privat sektor under perioden april 2020 – april 2022. Detta påverkar även de avtalade löneökningarna för privat sektor som helhet och för hela ekonomin under samma period.

MEDLINGS- INSTITUTET

Kontakt:

Petter Hällberg

Makroekonomisk analys

petter.hallberg@mi.se

Telefon: 070-272 26 40

Medlingsinstitutet

Box 1236

111 82 Stockholm

Telefon: 08-545 292 40

Webbplats: www.mi.se

Foto: Dotchock (omslag) och **Jonas Bilberg**/Bredda Bilden